

til at reise sig og til med Glæde at gaa Fremtiden i Møde — og jeg mener, at der ikke er saa Lidt at gjøre i den Henseende — er det det, at de ikke blot faae en god faaglig Uddannelse, men at ogsaa deres aandelige og intellektuelle Evner blive udviklede derved, at Rundskaber meddeles Værtingen. Jeg tror, at det vil have stor Betydning, og at et lille Folk vil kunne gjøre Mere til at udvikle dette Forhold end et stort Folk; det er et af de Omraader, hvor vi som et mindre Folk bedre ville kunne tage alle de snævre Forhold i Betragtning, end et stort Folk kan. Derimod tror jeg ikke, at den store Industri ligger for os i den Grad, som jeg kunde tænke mig, at Haandværket ligger for os, og vi kunne ved at gaa frem paa den Maade bidrage til at skabe mange dygtige Hjem. Jeg kan ikke andet end naastjønne, at det andet Thing har indsat en Bestemmelse om Værtinges Fritagelse for Natarbejde. Det er jo beklageligt, at der i Fabriker og paa Værksteder, hvor Haandværket drives fabrikmæssigt, maa udføres Natarbejde. Loven af 23de Mai 1873 har sat en Grændse baade for Natarbejde og Overarbejde, og jeg under ogsaa gjerne Værtinge Søndagen fri fra Kl. 9 Formiddag. Efter det oprindelige Forslag var det kun Eftermiddagen, de i Reglen skulde have fri. Det kan ikke være Andet, end at de Fleste maa give disse Bestemmelser deres Bifald. Jeg tror, at de gaa netop i human Retning overfor Værtingene, for at de ikke skulle tabe Hysten under deres trættende Gjærning, hvor de, som det maa synes dem, ofte maa gjentage det Samme, uden at de mange Gange kunne øine et Fremskridt deri, og uden at de kunne se, hvilken Nytte de have ved naafadeligt at gjentage det samme næsten maskinmæssige Arbejde. Jeg tror, at det vil være opmuntrende for dem at faae nogen Fritid og tilstrækkelig Tid til deres aandelige Uddannelse. Ligeledes kan jeg ikke Andet end i høi Grad sympatijere med § 17 om Voldgiftsreglerne. Den høitæredede Minister har udtalt sin Tilslutning til Voldgiftsreglerne; at noget Saa-dant var ønskeligt, har man ogsaa gjort opmærksom paa tidligere her i Thinget og i Arbejderskommissionen; men man kom den Gang til det Resultat, at dette Lovforslag var for lille til at bære en saa stor Reform. Det forekommer mig dog, at Voldgiftsretten her er saa simpelt sammensat, at den ikke kan Andet end have en gavnlig Virkning. Det maa være til Gavn, at Mestrene og Værtingene paa en Maade kunne komme til at tale sammen, om end paa anden Haand, gennem disse Voldgiftsretter. Det er utvivlsomt, at mangen en Misforstaaelse, mangen

en Strid, saaledes vil kunne blive udjævnnet paa en god Maade. Ja, man kan vel endogsaa antage, at selve disse Voldgiftsretters Nærværelse vil bevirke, at Mester og Værting søge at komme overens uden at gaa til Voldgiftsretten; men selv om de søge den, betragter jeg det som en meget bedre Udvei, end om de skulde gaa til Domstolene med hinanden, hvor Misforstaaelserne pleie at øges i Stedet for at hæves. Jeg kan derfor ikke Andet end give Lovforslaget min bedste anbefaling, om der end maasse kunde være Et eller Andet at rette, det skal jeg ikke benægte; men jeg vil dog meget fraraade, at man sætter ind i denne Paragraf eller andet Steds i Forslaget det nævnte Punkt om tvungne Svendepøver som Betingelse for at maatte antage Værtinge. Efter hvad jeg har hørt af Forhandlingerne i det andet Thing, kan jeg ikke se Andet, end at Grundene baade for og imod have været fremme og have været omhyggelig drøftede, men ved Afstemningen har Forslaget derom lidt et Nederlag, og jeg vil endog sige, at jeg næsten vil antage, at skulde det ene Thing komme til at fastholde dette Punkt imod det andet, kunde det gjerne give Anledning til, at man overhovedet ikke fik nogen Lov, hvilket jeg fra mit Synspunkt meget vilde beklage. Det forekommer mig dog, at selv om man mener, at det var bedre at have tvungne Svendepøver, maa man dog vistnok antage, at Lovforslaget er et behøveligt Fremskridt fra det Bestaaende, om ikke af anden Grund, saa fordi det samler de spredte Bestemmelser, der ere om dette Forhold, idet man jo næsten ikke veed, hvad der er Lov, og hvad der ikke er Lov paa dette Omraade. Med disse Bemærkninger skal jeg paa det Bedste anbefale Lovforslaget til det høie Things Belvilie.

Noten: Jeg vil kun tilføie en lille Bemærkning i Anledning af en Udtalelse med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Afgangen til at antage Værtinge skal være knyttet til Afslæggelsen af Svendepøver. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at efter selve den Affattelse, som er givet § 9, forudsættes det dog, at Mesteren, som antager Værtinge, er fagmæssig uddannet, saaledes at han enten selv personlig oplærer ham, eller, hvis han ikke selv kan, saa en anden Mand, som dog skal være fagmæssig uddannet. Det kræves altsaa, eller forudsættes i alt Fald i Lovforslaget, at den Mester, som antager Værtinge, skal være fagmæssig uddannet, og jeg kan ikke skjønne, at man vilde komme i Strid med Lovforslagets Forudsætninger, dersom man i § 2 optog en Bestemmelse om, at kun den Næringsdrivende, som er fag-